

HIV un testa veikšana

Noskaidro vai neesi HIV inficēts! Veic HIV testu un iesaki to izdarīt citiem!

Ar HIV var inficēties dzimumkontakta laikā – atturies no gadījuma dzimumsakariem un **VIENMĒR** lieto prezervatīvu, ja neesi pārliecināts/-a vai tavam partnerim nav HIV vai citas dzimumkontakto pārnēsamās infekcijas slimības (seksuāli transmisīvās infekcijas). Prezervatīvs arī pasargā no nevēlamas grūtniecības. Atceries, ka hormonālās kontracepcijas tabletes un citi kontracepcijas līdzekļi (piem., spermicīdi u.c.) nepasargā no HIV un citām seksuāli transmisīvām infekcijām.

Nelieto narkotiskās vielas. Bet, ja tomēr tās lieto, izmanto tikai vienreizlietojamas, sterilas šļirces. Nekad neievadi narkotikas vai zāles ar šļirci, ko pirms tam bija lietojis kāds cits.

HIV testa veikšana Latvijā ir brīvprātīga, to var veikt tikai ar izmeklējamās personas piekrišanu.

Savlaicīga HIV diagnostika un ārstēšana var nodrošināt pilnvērtīgu un ilgu dzīvi.

Visiem HIV inficētajiem cilvēkiem specifiskā ārstēšana (jeb antiretrovirālā terapija) tiek nodrošināta BEZ maksas.

HIV testa veikšana nodrošina pārlicību. Daudzi cilvēki nevēlas veikt HIV testu un uzzināt savu HIV testa rezultātu, jo baidās, ka varētu būt inficēti. Zināt savu HIV testa statusu nozīmē – kontrolēt savu dzīvi un veselību, būt atbildīgam par sevi un sev tuvajiem.

HIV (cilvēka imūndeficīta vīruss) izraisa hronisku, lēni progresējošu infekciju, kuras gala stadijā attīstās AIDS jeb iegūtais imūndeficīta sindroms.

HIV samazina cilvēka organisma aizsargspējas pret infekcijas slimībām un audzējiem.

Ar HIV var inficēties dzimumkontakta ceļā, kā arī no inficētām asinīm (piemēram, lietojot nesterilas šļirces). Ja Tev ir bijis nedrošs sekss (sekss bez prezervatīva) vai esi lietojis nesterilu šļirci un citus injicēšanās piederumus, tad Tev noteikti ir jāveic HIV tests.

Kā var uzzināt vai cilvēks ir HIV inficēts?

Bieži cilvēki nezina, ka ir inficējušies ar HIV, jo nejūt nekādas slimības izpausmes. HIV tests ir vienīgā iespēja uzzināt, vai cilvēks ir inficējies ar HIV.

Kas ir HIV tests?

HIV tests ir asiņu pārbaude, lai noskaidrotu, vai cilvēks ir inficēts ar HIV (dažreiz tiek pielietoti arī siekalu testi). HIV testa veikšana sevī ietver arī pirms un pēc testa konsultāciju, kuras laikā medicīnas darbinieks izskaidro visus ar HIV/AIDS saistītos jautājumus.

Parasti tiek ņemtas asinis no vēnas un tās tiek nosūtītas uz laboratoriju, kur HIV infekcijas klātbūtni asinīs nosaka ar speciālām laboratoriskām metodēm. Asinīs tiek meklētas HIV antivielas, kuras cīnās ar HIV infekciju. Lai šādas antivielas asinīs varētu atrast, no inficēšanās brīža ir jāpaiet vismaz 4-6 nedēļas. Šādu periodu sauc par „loga periodu” – kad cilvēka asinīs ir daudz HIV vīrusu, bet nav vēl izstrādājušās antivielas, līdz ar to diagnosticēt to nav iespējams. Ja primārais testa rezultāts ir pozitīvs, tad asinis tiek atkārtoti nosūtītas galīgai diagnozes apstiprināšanai uz references laboratoriju, kur asinis tiek pārbaudītas ar citām metodēm, lai varētu 100% apstiprināt diagnozi.

Bez venozo asiņu pārbaudes tiek pielietoti arī eksprestesti, kuriem asinis tiek ņemtas no pirksta un rezultātu var uzzināt dažu minūšu laikā. Eksprestesti ir tikpat precīzi, kā asiņu izmeklēšana no vēnas. Ja vēlies veikt eksprestestu, no inficēšanās brīža jāpaiet ne mazāk kā 4-6 nedēļām, lai izslēgtu „loga periodu”. Ja eksprestesta rezultāts ir pozitīvs, tad iesaka veikt papildus analīzes laboratorijā, lai 100% garantētu testa rezultāta pareizību.

HIV eksprestestu veikt ir ātri, droši un vienkārši!

1. Pirkstu nodezinficē ar spirta salvetīti

2. Ar lanceti veic nelielu, nesāpīgu dūrienu pirkstā. Lancete tiek lietota tikai vienu reizi katram klientam!

3. Ar mikropipeti paņem asinis, lai tās varētu iepilināt eksprestesta analīžu „lodziņā”

4. Paņemto asins paraugu iepilina HIV eksprestesta analīžu „lodziņā”

5. 30 - 60 minūšu laikā paziņo eksprestesta rezultātu

Kāpēc ir jāveic HIV tests?

1. Ja Tev ir diagnosticēts HIV, Tu varēsi saņemt ārstēšanu bez maksas. Ārstēšana var nodrošināt Tev veselīgu un ilgu dzīvi.
2. Ja Tev nediagnosticēts HIV, Tu varēsi uzzināt, kā var sevi pasargāt no inficēšanās.

Citi svarīgi iemesli, kāpēc veikt HIV testu

1. Ja Tev tiks diagnosticēts HIV, Tu uzzināsi, kā vari pasargāt citus cilvēkus no inficēšanās.
2. Tu uzzināsi, kā pasargāt sevi no HIV infekcijas un citām seksuāli transmisīvām infekcijām (piemēram, gonorejas, hlamīdijām un sifilisa).
3. Ja Tu esi HIV inficēta sieviete, Tu varēsi uzzināt, kā pasargāt savu topošo bērnu.
4. HIV tests – tā ir tikpat svarīga veselības pārbaude, kā asinsspiediena pārbaude vai zobārsta apmeklēšana.

Kur var veikt HIV testu?

HIV testu var veikt dažādās laboratorijās, pie ģimenes ārsta vai HIV profilakses punktos. Par iespējām veikt HIV testu jautā savam ģimenes ārstam.

Eksprestestu veikšana HIV profilakses punktos

HIV profilakses punkta (HPP) kabineti ir atvērti jebkuram apmeklētājam (personām līdz 14.g.v. jābūt klāt vecākiem vai aizbildnim). Eksprestests ir **BEZ maksas (to iegādājas par valsts budžeta līdzekļiem)** un **anonīmi**. HPP atrodas vairākās Latvijas pilsētās (koordinātes un pieejamos pakalpojumus var meklēt SPKC mājas lapā: <http://www.spkc.gov.lv/hiv-profilakses-punkti/>). Kabinētā var veikt arī vīrushepatīta B,C un sifilisa eksprestestus.

Cik ilgu laiku aizņem eksprestesta veikšana?

HIV profilakses punktos eksprestesta veikšana un konsultācija aizņem no 30 līdz 60 minūtēm. Rezultāts ir zināms pēc dažām minūtēm. HPP darbinieks Tev neprasīs personas datus, piemēram, personas kodu. Tev var pajautāt vārdu vai vārda pirmo burtu, mātes vārdu vai vārda pirmo burtu un dzimšanas gada pēdējos divus ciparus, kas nepieciešams, lai veiktu apmeklētāju uzskaiti, taču pēc šī koda nevar atšķirt konkrētu personu. Tu varēsi uzdot sev interesējošos jautājumus un saņemt konsultāciju par HIV/AIDS un seksuāli transmisīvām infekcijām.

Kam ieteicams veikt HIV testu?

Cilvēks var ilgi dzīvot, pat nenojaušot, ka ir HIV inficēts, jo infekcija daudzus gadus norit bez simptomiem.

HIV testu obligāti būtu jāveic:

- grūtniecēm;
- personām, kuras slimo ar seksuāli transmisīvajām infekcijām, hepatītu B,C vai tuberkulozi;
- personām, kurām bija nedrošs sekss (sekss bez prezervatīva) ar vairākiem dzimumpartneriem;
- personām, kurām bija sekss ar personu/-ām, kurai/-kurām bijuši vairāki citi dzimumpartneri;
- personām, kuras lietoja nesterilus injicēšanās piederumus, vai kurām bija dzimumkontakts ar personu, kura jebkad ir lietojusi nesterilus injicēšanās piederumus;
- personām, kurām bija kontakts ar asinīm vai asins preparātiem, savainojoties darbā vai ir noticis nelaimes gadījums.

HIV testu ieteikts veikt arī personām:

- ar neskaidru lielu ķermeņa masas zudumu;
- ar pastāvīgu un ilgstošu bezspēku un nogurumu;
- ar paaugstinātu ķermeņa temperatūru, kas ilgst vairākas nedēļas;
- ar ilgstošu (vairākas nedēļas) diareju (caureju);
- ar nakts svīšanu;
- ar sausu klepu, kas nav saistīts ar smēķēšanu, bronhītu vai plaušu iekaisumiem;
- ar palielinātiem limfmezgliem uz kakla, padusēs un/vai cirkšņos.